

REGULAMIN ORGANIZACJI WYCIECZEK I IMPREZ SZKOLNYCH W I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCYM im. TADEUSZA KOŚCIUSZKI W ŁUKOWIE

I. Na podstawie Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 8 listopada 2001 roku w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki (Dz. U. Nr 135, poz. 1516 z póź. zmianami) dyrektor szkoły/placówki opracowuje zasady regulujące organizację szkolnych wycieczek/imprez, z uwzględnieniem poniższych aktów prawnych:

1. Ustawa z dnia 18 stycznia 1996 roku o kulturze fizycznej (tj. Dz. U z 2001 r., Nr 81, poz.889 ze zmianami).
2. Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 roku - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r., Nr 108, poz. 908 ze zmianami).
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 maja 1997 roku w sprawie warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach, pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne (Dz. U. z 1997 r., Nr 57, poz. 358 z późniejszymi zmianami).
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 roku w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2002 r., Nr 6, poz. 69 ze zmianami).

II. Działalność w zakresie krajoznawstwa i turystyki obejmuje następujące formy:

- a) wycieczki przedmiotowe (także wyjazdowe imprezy sportowe),
- b) wycieczki krajoznawczo – turystyczne (jedno, dwu lub trzydniowe),
- c) wycieczki turystyki kwalifikowanej i obozy wędrownie,
- d) imprezy krajoznawczo – turystyczne (biwaki, konkursy, turnieje, złazy, rajdy, spływy, zloty),
- e) wycieczki zagraniczne.

III. W dokumentacji wycieczki/imprezy winny znaleźć się :

- karta wycieczki lub imprezy (wzór stanowi załącznik do przedmiotowego rozporządzenia z dnia 8 listopada 2001 roku) - wymóg dotyczący karty wycieczki lub imprezy zatwierdzonej przez dyrektora szkoły dotyczy wszystkich form wycieczek i imprez (tak krajowych, jak i zagranicznych) - załącznik nr 1,
- zgody rodziców /prawnych opiekunów na uczestnictwo w wycieczce/imprezie niepełnoletnich uczniów – załącznik nr 4a / 4b,
- regulamin wycieczki/imprezy z podpisami uczestników – załącznik nr 6,
- program i harmonogram wycieczki/imprezy – załącznik nr 3,
- lista uczestników wycieczki – załącznik nr 2,
- karta wyjścia dydaktycznego – załącznik nr 5,
- po zakończeniu wycieczki/imprezy – podsumowanie, ocena stopnia realizacji programu wycieczki, rozliczenie finansowe,
- **w przypadku wyjazdów zagranicznych** dyrektor zgłasza właściwym organom organizację wyjazdu zagranicznego i w karcie wycieczki uzyskuje adnotację organu prowadzącego szkołę i organu sprawującego nadzór pedagogiczny (kuratorium oświaty).

IV. Zagadnienia, które należy uwzględnić przy opracowaniu zasad organizacji wycieczek/imprez szkolnych:

1. Udział uczniów niepełnoletnich w wycieczkach i imprezach wymaga pisemnej zgody rodziców albo opiekunów prawnych (z wyjątkiem wycieczek przedmiotowych organizowanych w ramach zajęć lekcyjnych, tzw. wyjść dydaktycznych)

2. Dla zapewnienia prawidłowej opieki nad uczniami biorącymi udział w wycieczce lub innej imprezie dyrektor szkoły wyznacza kierownika oraz opiekunów, których liczba uzależniona jest od wieku i liczby uczestników, miejsca wycieczki lub imprezy i rodzaju środka lokomocji. Przy ustalaniu liczby opiekunów należy uwzględniać również ich doświadczenie i umiejętności pedagogiczne, stopień zdyscyplinowania i samodzielności grupy uczniów, sposób zorganizowania wycieczki, itp.

W przypadku organizacji wycieczki/imprezy, w której bierze udział kilka osób lub wyjść dydaktycznych na teren miasta, dyrektor szkoły może powierzyć funkcję kierownika opiekunowi. W przypadku nie uwzględnienia przez kierownika wycieczki/imprezy wyżej wymienionych aspektów dyrektor szkoły może odmówić udzielenia zgody na przeprowadzenie wycieczki.

3. **Kierownikiem wycieczki turystyczno – krajoznawczej** może być nauczyciel, pełnoletni instruktor organizacji harcerskiej, a po uzyskaniu zgody dyrektora – inna pełnoletnia osoba, która ukończyła kurs kierowników wycieczek szkolnych lub posiadająca uprawnienia przewodnika turystycznego, pilota wycieczek, przodownika lub instruktora turystyki kwalifikowanej.

4. **Kierownikiem wycieczki turystyki kwalifikowanej** może być osoba z uprawnieniami przewodnika turystycznego, pilota wycieczek, przodownika lub instruktora turystyki kwalifikowanej, bądź osoba posiadająca stopień trenera, instruktora w odpowiedniej dyscyplinie sportu.

5. **Opiekunem** wycieczki/imprezy może być nauczyciel macierzystej szkoły albo, po uzyskaniu zgody dyrektora szkoły, inna pełnoletnia osoba.

6. Kierownik i opiekunowie są odpowiedzialni za stworzenie warunków zapewniających bezpieczeństwo wszystkim uczestnikom wycieczki lub imprezy, sprawując ciągły nadzór nad pełnym przestrzeganiem przez wszystkich uczestników wycieczki obowiązujących zasad bezpieczeństwa.

7. Kierownicy i opiekunowie wycieczek szkolnych i innych imprez turystyczno – krajoznawczych zobowiązani są do ścisłego przestrzegania przepisów przeciwpożarowych, sanitarno–epidemiologicznych oraz zasad korzystania z dróg publicznych i szlaków turystycznych, a także przestrzegania innych szczegółowych regulaminów oraz zarządzeń wykonawczych władz oświatowych, administracyjnych i samorządowych.

Wszyscy uczestnicy wycieczek i imprez turystyczno – krajoznawczych zobowiązani są do bezwzględnego przestrzegania bezpieczeństwa i zasad szczególnej ostrożności oraz wykonywania wszystkich poleceń kierownika i opiekuna.

8. Kierownicy i opiekunowie muszą posiadać umiejętność udzielania pierwszej pomocy.

Troska o bezpieczeństwo uczestników wycieczki lub dowolnej imprezy turystyczno –krajoznawczej jest jednym z podstawowych obowiązków kadry wychowawczo-opiekuńczej. Kadre obowiązuje pełna znajomość przepisów, zachowanie pełnych warunków bezpieczeństwa dla uczestników oraz ściśle ich przestrzeganie i egzekwowanie. Kierownik i opiekunowie wycieczki lub imprezy są zobowiązani możliwie jak najprędzej zapewnić fachową pomoc lekarską w przypadku zaistnienia wypadku lub choroby uczestnika wycieczki lub imprezy poprzez wezwanie lekarza.

9. Zalecane normy bezpieczeństwa.

a. Wycieczka autokarowa:

- liczebność grupy - 1 opiekun na 15 uczniów (nie licząc kierowcy i pilota /przewodnika). Liczba uczestników dostosowana do możliwości technicznych autokaru/liczby miejsc,
- miejsca przy drzwiach zajmują osoby dorosłe (opiekunowie),
- przejścia w autokarze muszą być wolne, nie mogą znajdować się tam dodatkowe miejsca do siedzenia,
- autokar musi być oznakowany – tablica „przewóz dzieci”,
- kierowca powinien posiadać świadectwo kwalifikacyjne kierowcy zawodowego oraz potwierdzenie sprawności technicznej autokaru - ważne przez 6 miesięcy,
- maksymalny czas jazdy jednego kierowcy bez przerwy - 4 godziny 30 minut, czas przerwy w jeździe – zalecane 45 minut,
- postoje mogą odbywać się tylko w miejscach do tego wyznaczonych, tj. na oznakowanych parkingach,
- po każdej przerwie w podróży należy sprawdzić stan liczebny dzieci,
- obowiązkiem opiekunów jest dopilnowanie uczniów w czasie jazdy (uczniowie nie mogą chodzić po autokarze, siedzieć tyłem, na oparciu, wyrzucać śmieci przez okno, itd.).

b. Wycieczka piesza:

- w czasie marszu jeden opiekun prowadzi grupę, drugi idzie na końcu,
- uczestnicy powinni posiadać ubiór (szczególnie buty) odpowiedni do miejsca i warunków atmosferycznych,
- w mieście należy poruszać się po chodnikach, a poza miastem - lewą stroną drogi, pojedynczo, ustępując z drogi nadjeżdżającym pojazdom,
- w lesie należy poruszać się po znakowanych szlakach turystycznych (na terenie parków narodowych lub krajobrazowych - wyłącznie) lub wyznaczonych ścieżkach,
- opiekun powinien posiadać mapę (wskazana jest znajomość terenu),
- przed wyruszeniem sprzed szkoły uczestnicy powinni być poinformowani o zasadach poruszania się po drogach i po lesie.

c. Wycieczka w góry:

- wyruszając w góry należy dokładnie zaplanować trasę, uwzględniając wiek, a także płeć uczestników - dla młodzieży w wieku 15-18 lat nie powinna przekraczać 14-15 km, tj. 5-6 godz. marszu wraz z odpoczynkami. Dla młodzieży starszej długość trasy może ulec wydłużeniu,

- na wędrowkę należy wyruszać wcześniej rano, aby przed zmrokiem dojść do miejsca noclegu,
- liczebność grupy - 1 opiekun na 10 uczestników,
- uczestnicy powinni posiadać odpowiedni ubiór - buty sznurowane, kurtka (ze względu na zmienność pogody w górach oraz spadek temperatury wraz ze wzrostem wysokości). Ekwipunek należy zabrać w plecaku,
- wszyscy uczestnicy wycieczki powinni poruszać się wyłącznie po oznakowanych szlakach turystycznych, w ten sposób, że na początku (za przewodnikiem) ustawione są osoby słabsze kondycyjnie, a na końcu osoby najsilniejsze,
- kolumnę otwiera i zamyka osoba dorosła,
- **na terenach powyżej 1000 m n.p.m. wycieczkę prowadzi wyłącznie przewodnik górski lub przewodnik turystyki górskiej,**
- na terenie parków narodowych wycieczki prowadzą wyłącznie upoważnieni przewodnicy górscy.

d. Wycieczka rowerowa:

- liczebność - 2 opiekunów na grupę 10-13 uczniów (zgodnie z prawem o ruchu drogowym w kolumnie rowerów nie może jechać więcej niż 15 osób),
- w przypadku kilku grup odstępy między nimi powinny wynosić co najmniej 200 metrów,
- wszyscy uczniowie muszą posiadać kartę rowerową,
- prowadzący wycieczkę powinien jechać na początku, za nim najsłabsi w grupie, następnie pozostali uczniowie, drugi opiekun na końcu grupy,
- tempo jazdy powinno być dostosowane do możliwości najsłabszego uczestnika,
- odstępy pomiędzy jadącymi do 5 m,
- uczestnicy wycieczki powinni jechać jeden za drugim (nie wolno jechać obok siebie), jak najbliżej prawej krawędzi drogi, zgodnie z przepisami ruchu drogowego,
- opiekun wycieczki winien posiadać apteczkę pierwszej pomocy oraz narzędzia do ewentualnej naprawy rowerów, także zapasowe dętki i wentyle oraz pompkę,
- uczestnicy powinni posiadać ubiór odpowiedni do jazdy oraz kask ochronny na głowę,
- rowery powinny być sprawne technicznie, wyposażone w komplet oświetlenia,
- z boku tylnego bagażnika (z lewej strony) powinno być przymocowane tzw. ramię bezpieczeństwa ze światłem odblaskowym na końcu.

e. Wycieczka turystyki kwalifikowanej:

Przepisy prawne nie definiują pojęcia „turystyka kwalifikowana”. W dostępnej literaturze turystyka kwalifikowana określana jest jako najwyższa forma specjalizacji turystycznej. Uprawianie jej wymaga specjalnego przygotowania psychofizycznego, zahartowania na trudy, umiejętności zachowania się w środowisku naturalnym w obiektach turystycznych, a w niektórych przypadkach potwierdzonej przez właściwe organizacje umiejętności posługiwania się sprzętem turystycznym. W związku z tym, organizując wycieczkę turystyki kwalifikowanej, dla bezpieczeństwa jej uczestników:

- należy zapewnić 1 opiekuna na grupę 10 uczniów. W szczególnych okolicznościach konieczne jest zwiększenie liczby opiekunów przy uwzględnieniu

m.in. ukształtowania terenu, wieku i aktualnego stanu zdrowia uczestników, predyspozycji psychofizycznych oraz aktualnych i przewidywanych warunków atmosferycznych. (np. spływy kajakowe 1 opiekun na 7 uczestników),

- każdą wycieczkę z zakresu turystyki kwalifikowanej należy omówić na spotkaniu z rodzicami, podczas którego wychowawca ma obowiązek przedstawić wszystkie zagrożenia wynikające z uprawiania danej dyscypliny sportu.

10. Zalecenia i przeciwwskazania dla uczestników wycieczek i imprez:

- w wycieczkach turystyczno – krajoznawczych nie mogą brać udziału uczniowie, w stosunku do których istnieją przeciwwskazania lekarskie,
- opiekun wycieczki lub imprezy jest obowiązany sprawdzać stan liczbowy uczestników przed wyruszeniem z każdego miejsca pobytu, w czasie zwiedzania, przejazdu oraz po przybyciu do punktu docelowego,
- zabrania się prowadzenia wycieczek z młodzieżą podczas burzy, śnieżycy, gołoledzi,
- zabrania się urządzania wycieczek górskich powyżej 1000 m.npm bez udziału wykwalifikowanego przewodnika górskiego,
- zabrania się uczestnikom dotykania przedmiotów mających połączenie z liniami wysokich napięć, manipulowania niewypałami, spożywania różnego rodzaju owoców, co do których nie ma pewności, że są jadalne,
- **przed wyruszeniem na wycieczkę należy zaopatrzyć się w dobrze wyposażoną apteczkę,**
- przed wyjazdem na wycieczkę opiekunowie są zobowiązani do zaznajomienia uczestników z zasadami bezpieczeństwa na jezdniach, drogach, w autokarze, statku wycieczkowym, na peronach kolejowych (przejazdy PKP), na szlakach turystycznych i górskich – szczególnie o niewyprzedzaniu przewodnika, oddalaniu się lub opóźnianiu marszu,
- po przybyciu na miejsce noclegowe należy dokładnie zapoznać się z rozmieszczeniem dróg ewakuacyjnych, pomieszczeniami sanitarno – higienicznymi,
- kierownik i opiekunowie powinni zdecydowanie eliminować próby zakłócania ciszy i snu uczniów oraz dopilnować, aby nikt nie wychodził z miejsca noclegowego, zwrócić szczególną uwagę na respektowanie bezwzględного zakazu palenia tytoniu, spożywania pod jakąkolwiek postacią alkoholu i zażywania narkotyków lub innych niedozwolonych używek,
- w przypadku nieszczęśliwego wypadku należy: niezwłocznie udzielić pomocy wszystkim jej potrzebującym, niezwłocznie powiadomić właściwe służby medyczne (obowiązkiem uczestników wycieczki jest nieść pomoc na szlaku wszystkim jej potrzebującym), zawiadomić rodzinę i dyrektora szkoły.

11. Termin zgłaszania i organizacji wycieczek szkolnych:

- wycieczki kilkudniowe krajowe (2- 6 dni) na minimum miesiąc przed imprezą,
- wycieczki kilkudniowe zagraniczne (2- 10 dni) na minimum 2 miesiąc przed imprezą,
- wycieczki jednodniowe (np: Warszawa, Lublin) na minimum 2 tygodnie przed imprezą,
- wycieczki kilkugodzinne do pobliskich miejscowości (np.: Siedlce, Wola Gułowska) na minimum 1 tydzień przed imprezą i mogą odbywać się nie wcześniej niż po 5 godzinie lekcyjnej.

- wyjścia dydaktyczne np. do muzeum, kina itp. na terenie miasta w trakcie zajęć lekcyjnych na minimum 3 dni przed imprezą,
- klasowe spotkania integracyjne, np. ogniska klasowe, kuligi itp. na minimum 3 dni przed imprezą i mogą odbywać się nie wcześniej niż po 6 godzinie lekcyjnej.

12. Termin składania pełnej dokumentacji wycieczek szkolnych:

- wycieczki zagraniczne – 21 dni przed terminem imprezy,
- wycieczki krajowe jednodniowe i kilkudniowe – 4 dni przed terminem imprezy,
- wycieczki kilkugodzinne, klasowe spotkania integracyjne i wyjścia dydaktyczne- 2 dni przed terminem imprezy,
- **niedotrzymanie wyżej określonych terminów przez organizatora jest równoznaczne z rezygnacją z imprezy. Przestrzeganie terminów jest bardzo ważne dla prawidłowej organizacji pracy szkoły.**

13. Kierownik wycieczki/ imprezy składa do akceptacji dyrektorowi szkoły uzupełnioną pełną dokumentację, której wzory w formie załączników są do pobrania na stronie internetowej w zakładce „Dokumenty szkolne”.

14. Aby wycieczkę można było uznać za klasową, udział w niej musi wziąć co najmniej 80% zespołu klasowego.